För många kvinnor känns gatan som en otrygg plats där män ropar och visslar efter dem. Det gör inte de tonårspojkar som gått kursen i jämställdhet. ”Att kommentera en kvinnas bak är verbalt våld, det signalerar att jag inte respekterar henne”, säger Johnny Boucard, som är en av deltagarna.

Okej att slå, men inte visa känslor

– Vi har lärt oss om vikten av att vara ärliga, respektfulla, vänliga och solidariska, säger killarna. Runt Domino-bordet sitter Esteban Feliz Sanchez (mitten), Joseph Jean Daniel (t.h.), Marcial Ennys B. (t.v. i svart), Johnny Boucard (t.v. i vitt) och Carlos Javier Luis Filip (stående).

Pojkarna vill vara förebilder för andra i sin egen ålder. Från vänster: Carlos Javier Luis Filip, Esteban Feliz Sanchez (förgrunden), Elvin Jimenez Vasquez (bakgrunden), Marcial Ennys B., Johnny Boucard, Joseph Jean Daniel (bakgrunden) och Ramon Sanlates.

Sexistisk, tuff och aggressiv – det är mansidealet som råder i Dominikanska republiken. Nu ska synen på manlighet förändras via kurser om jämställdhet för tonårspojkar.

Det är skymning i Santo Domingo, huvudstaden i Dominikanska republiken. Längs gatan står män lutade mot husväggarna med armarna i kors över bröstet, de slukar ogenerat kvinnorna som passerar med blicken. ”Snygg rumpa”, säger de kanske, busvisslar eller gör smackande ljud med läpparna för att dra till sig uppmärksamhet. Det spelar ingen roll hur man ser ut, att vara kvinna är tillräckligt för att bli utsatt.

– Jag har lärt mig att det finns flera typer av våld, inte bara fysiskt utan även verbalt våld. Om jag ser en kvinna på gatan och kommenterar hennes bak så är det också en form av våld, det signalerar att jag inte respekterar henne, säger Johnny Boucard, 17.

SEDAN HÖSTEN har han deltagit i en jämställdhetskurs för tonårspojkar som har förändrat hans syn på manlighet, kvinnlighet och jämställdhet. Kursen ”Champions for Change” (kämpar för förändring) ordnas av barnrättsorganisationen Plan International.

Den är en del av ett större projekt för att främja barnskyddet i utvecklingsländer och den finansieras med biståndspengar från Finlands utrikesministerium. I början av kursen fick alla deltagarna skriva ner vad de anser att samhället förväntar sig av dem som män och lapparna samlades i en liten låda. Män ska kunna slåss, ha den ledande ställningen inom familjen och slippa allt ansvar i hemmet, var återkommande svar.

– En man ska vara självisk, aggressiv och respektlös. Mannen lagar inte mat, städar inte och tar inte hand om barnen. ”Jag är man” räcker som ursäkt för att slippa de här sysslorna, säger Boucard om mansbilden.

Själv kan han inte identifiera sig med den.

– Föreställningarna om könen förstör vår lycka, vi måste förgöra de inrotade föreställningarna som vi samlade i lådan. På kursen lär vi oss i stället att vara ärliga och respektera varandra, vilket är viktigt för framtida förhållanden med flickvänner och fruar, säger Boucard.

OM MAN VILL FÖRÄNDRA livsvillkoren för kvinnorna och barnen på lång sikt så måste man gå via männen, som ofta är de som utövar våldet. Så resonerade Plan när organisationen började ordna kurserna i flera syd- och centralamerikanska länder 2012. De vill skapa en uppbygglig maskulinitet i länderna i stället för en destruktiv sådan. På kurserna lär sig tonårspojkarna om allt från hushållsarbete till sexualhälsa, samhälleliga maktstrukturer och skadliga könsnormer.

– Tidigare hjälpte jag aldrig till med hushållsarbetet där hemma, min syster gjorde allting. Om mamma bad mig om något så tvingade jag min syster att göra det i mitt ställe, annars slog jag henne med ett bälte. Jag inser nu vilken makt jag utövade över henne. Nu hjälper jag till där hemma lika mycket som min syster, säger Marcial Ennys B., 17.

Hans storebror utövade samma typ av makt över honom själv. Brodern var aggressiv och våldsam hemma.

– Jag försökte prata med honom. Först ville han inte lyssna, men jag fortsatte prata med honom. Jag visade våra kursböcker och sade att manlighet inte är aggressivitet, utan vänlighet, säger Ennys B.

TONÅRSPOJKARNA SOM VI träffar skiljer sig mycket från dem som söker uppmärksamhet på gatan. De är verbala och pratar nästan i mun på varandra av iver att få berätta hur kursen förändrat deras syn på jämställdhet. De ger varandra plats, nickar instämmande åt varandras åsikter och ger allt emellanåt varandra en klapp på axeln eller en dunk i ryggen som uppmuntran över något som blivit sagt.

– Normen för en man här i landet är att vara stark och klara sig själv. På kursen har jag lärt mig att våga be om hjälp när jag behöver det, säger Joseph Jean Daniel, 16.

Har ni delat era upplevelser och tankar med era pappor, släkt och vänner?

– I början var min pappa kritisk, men när han tagit del av materialet förändrades hans reaktion. Han sade att det här var mycket bättre än den tradition som han själv vuxit upp med. Nu väntar han på mig i dörren varje gång jag kommer hem från kursen och frågar ”Vad lärde du dig i dag då?”, säger Ennys B.

> ”Normen för en man här i landet är att vara stark och klara sig själv. På kursen har jag lärt mig att våga be om hjälp när jag behöver det.”
>
> **JOSEPH JEAN DANIEL**
> 16-årig kursdeltagare

POJKARNA BOR i Barahona, en provins i sydöstra delen av landet där arbetslösheten är hög. En tredjedel av ungdomarna i provinsen varken jobbar eller går i skola. Många av familjerna bor ute på landsbygden och har inte råd att låta barnen gå i skola. För Plan är det viktigt att pojkarna som deltar i kursen är modiga och vågar öppna munnen – tanken är att de ska fungera som förebilder för andra ungdomar.

– Visst finns det negativa reaktioner från samhället. Om jag kramar en annan man, till exempel, då tittar man snett på mig. Jag brukar förklara att jag har rätt att uttrycka mina känslor, också i sällskap av andra män, säger Carlos Javier Luis Filip, 21, och demonstrerar det genom att klappa Joseph på axeln.

En ny maskulinitet

- **Målet med kursen ”Champions for Change” är att omforma synen på maskulinitet genom att öka jämställdheten, minska det könsrelaterade våldet och att undervisa om sexualhälsa.**
- **Projektet riktar sig till pojkar och unga män i åldern 15–24 och är en del av Plans barnskyddsarbete med målet att motarbeta våldet mot barn och unga. Finlands utrikesministerium finansierar arbetet genom bistånd.**
- **Sedan 2012 har kurser ordnats i Dominikanska republiken, Honduras, Guatemala, El Salvador, Colombia, Bolivia, Nicaragua, Indien och Tyskland (eftersom man också ville testa metoden i ett europeiskt land).**
- **Frågan om barnskydd är extra aktuell i maj, då Dominikanska republiken går till val. Plan jobbar aktivt för att frågan ska tas upp i politikernas valprogram.**

Källor: Plan International, Enhogar 2006

Många tonårskillar bor tillsammans med sin mamma, mormor, syster och systerdotter. Därför påverkar måns inställning till kvinnor den direkta närmiljön, från morgon till kväll. Många pojkar har sett sina pappor vara våldsamma hemma och vill inte bli som dem. I den här kulturen hör det inte till vanligheterna att män talar om känslor, och det är sällan som far och son talar tillgivet med varandra.

Ett stort problem i Dominikanska republiken är den tolerans gentemot våld som råder. Hela 86 procent av barn och unga i åldern 6–13 är uppfostrade med fysiska och psykiska straffmetoder inom familjen, visar en nationell undersökning. Oftast är det mannen som slår sin hustru och sina barn.

Det finns lagar som ska skydda barn mot misshandel, men på grund av våldstoleransen i landet tillämpas lagarna slappt.

– Männen får dricka på fritiden och det är okej att ha flera kvinnor. De kan också röra sig mer fritt utanför hemmet. Majoriteten av männen tycker inte om när kvinnor kräver samma rättigheter som de själva har, säger Jean Daniel.

– Jag deltar i kursen för att samhället förväntar sig något annat av oss än vad vi själva vill vara.

text: **FNB-SPT-HEIDI HAKALA**
foto: **SPT-LAURA MENDELIN**

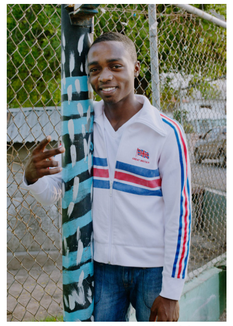

Joseph Jean Daniel kan inte identifiera sig med den stereotypa mansbilden. ”Jag deltar i kursen för att samhället förväntar sig något annat av oss än vad vi själva vill vara”, säger han.

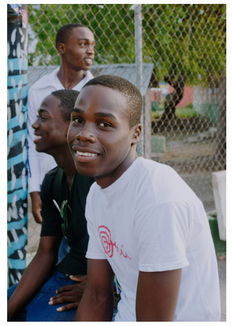

En ”riktig” man ska lämna hushållsarbetet och kvinnan, låta bli att visa känslor och helst inte be om hjälp. ”Föreställningarna om könen förstör vår lycka”, säger Johnny Boucard.